

Nr 350.

Av herr **Franzon**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av taxeringsförordningen den 28 september 1928 (nr 379), m. m.

I propositionen nr 345 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen bland annat att 24 nya taxeringsintendentsbefattningar skola inrättas vid landskontoren samt att befattningarna tills vidare skola vara extra ordinarie och med undantag för Gotlands län placeras i 29 lönegraden. Det gäller sålunda här en organisatorisk fråga i två viktiga avseenden, nämligen dels med avseende å anställningsformen och dels med avseende å lönegradsplaceringen.

Till undvikande av missförstånd angående innebörden av det föreliggande förslaget må till en början framhållas, att man icke bör anlägga den synpunkten, att det här gäller en lönereglering för en viss redan rekryterad tjänstemannagrupp. Förslaget innebär i stället, att vi stå inför en fullständig nybesättning. Man kan naturligtvis slå sig till ro och säga, att den viktigaste uppgifter dock är att lägga grunden och att man här som annorstädes kan bekväma sig att gå steg för steg.

Men även om man vid första känningen med förslaget gjort denna reflexion om lämpligheten av en viss övergångstid, torde man vid mera noggrant övervägande få klart för sig att det kanske vore lyckligast att fästa särskilt avseende vid organisationen uppe på toppen; av det rätta urvalet till intendentsposterna torde nämligen hela taxeringsreformens arbetsresultat i hög grad bero. Denna synpunkt är särskilt viktig i det nuvarade statsfinansiella läget. Huru stort antal statsanställda taxeringsmän som i framtiden behövas vet ingen i denna stund, men vad vi kunna vara alldeles säkra på är att vad som här föreslagits är ett minimum för ett permanent organ med stora utvecklingsmöjligheter.

Kommer man fram till denna uppfattning, måste organisationsfrågorna rörande intendentstjänsterna lösas med särskilt beaktande av att det gäller att försöka skapa en liten grupp av högt kvalificerade tjänstemän. Det ligger i öppen dag att då i svårare taxeringsmål mycket kvalificerade och rätt högt betalade skattespecialister anlitas, föreligger risk för att taxeringsintendenterna komma att ligga under dessa. Härav lider givetvis rättvisan. Lockade av goda ekonomiska förmåner ha på senare år ett antal högre statstjänstemän redan lämnat statstjänsten och tillträtt poster som skattespecialister i näringslivets tjänst. En sådan utveckling i större skala kan icke vara till förmån för det allmänna.

Då det gäller att föra taxeringsreformen ut i praktiska livet, skulle nära

nog ööverstiglīga hinder möta, om på grund av olämpliga anställningsvillkor mycket få elittjänstemän skulle inrikta sig på intendentsbefattningarna. De sakkunniga ha för sin del starkt betonat de höga krav, som måste ställas på taxeringsintendenten, och föreslagit tjänstens inplacering i lönegrad A 30. Allmänna lönenämnden har invänt, att pensionsställningen för intendenten bör vara lägre än för landskamrerare, samt att högre lönegrad än den 29:de av nämnda skäl ej borde väljas. I propositionen åberopas detta uttalande, varjämte framhålles, att länets högsta åklagarmyndighet, landsfogden, är placerad i lönegrad A 29. Till stöd för att uppföra befattningarna å extra ordinarie stat anföres, att det torde vara lämpligt att under någon kortare tid pröva verkningarna av den nya personalorganisationen.

Här stöta vi på samma svårigheter, som komma igen snart sagt vid varje reform. Då pekas det alltid på att man måste gå fram steg för steg, och därför skall man ha en viss övergångsperiod. Men här äro särskilt stora nackdelar förenade med ett provisorium. De nya intendentstjänsterna böra enligt allas mening besättas med tjänstemän, som förvärvat goda insikter i beskattningsväsendet, äro goda organisatörer och som på grund av en längre tids statstjänst å viktiga poster vunnit den erforderliga mognaden i omdöme. Många befattningshavare med nämnda kvalifikationer torde för närvarande innehava uppdrag som taxeringsnämndsordförande och åtnjuta av sin tjänst och dessa uppdrag sammanlagt betydligt bättre avlöningsförmåner än de ägde uppbara som intendenten enligt Kungl. Maj:ts förslag. Kan det då verkligen vara till fördel för det allmänna att genom den föreslagna lönesättningen avskräcka dessa goda krafter från att söka de nya tjänsterna? Hänvisningen till möjligheten att vinna befordran till landskamrererstjänst är i realiteten icke längre ett slagkraftigt argument vid denna frågeställning. Med den utbyggnad av landskontoren, som nu sker, måste med nödvändighet konkurrensen om de fåtaliga landskamrersposterna bliva än mer skärpt än den hittills varit.

Vid fullt beaktande av föreliggande utgångsläge vid rekryteringen synes de sakkunnigas förslag att placera intendentstjänsterna i lönegrad A 30 böra vinna obetingat företräde framför Kungl. Maj:ts förslag. På grund av de med tjänsten förenade uppgifternas ömtåliga natur bör endast anställningsformen å ordinarie stat ifrågakomma. Härför talar också det förhållandet, att en ordinarie högre statstjänst är särdeles begärlig för dugande krafter inom hela statsförvaltningen. Blir konkurrensen hård, skapas redan därav ökade garantier mot misstag vid utnämningarna.

Om man konsekvent vill beakta föreliggande realiteter och är beredd till eftergift i fråga om principer, föreligger anledning fråga, om det ovillkorliga förbudet för taxeringsintendent att innehava taxeringsuppdrag verkligen behöver upprätthållas i den föreslagna formen. Det må erinras om att taxeringsintendenten alltid bör i alla avseenden bevara den levande kontakten med taxeringsarbetet i första instans och att det ur denna synpunkt kan vara angeläget, att intendenten i mindre omfattning får tjänstgöra som taxeringsnämndsordförande. Eventuellt befarade olägenheter av att förbud icke upp-

ställes för taxeringsintendent att inneha uppdrag inom taxeringsnämnd skulle för övrigt elimineras, om man tydligt klargjorde, att taxeringsintendent icke finge innehava dylika uppdrag utan Kungl. Maj:ts medgivande. Genom att möjlighet till innehav av taxeringsuppdrag icke principellt stänges för taxeringsintendent kan man sannolikt — särskilt under övergångsperioden — vinna att konkurrensen om de ifrågavarande befattningarna blir större än om förbud i förevarande avseende stadgas. Genom större konkurrens kan ett bättre urval för befattningarna erhållas. Om intendent i mindre omfattning innehar taxeringsuppdrag torde böra föreskrivas att i överinstanserna det allmännas talan i sådana ärenden, som intendent själv handlagt i taxeringsnämnd, bevakas av annan tjänsteman, i regel vederbörande inspektör.

De önskemål, som önskas tillgodosedda beträffande personalorganisationen, äro sålunda i huvudsak följande:

1. att taxeringsintendentstjänsterna uppföras å ordinarie stat och placeras beträffande Gotlands län i 27:de lönegraden och i övriga län i 30:de lönegraden;
2. att, därest detta icke bifalles, något direkt hinder för taxeringsintendent att innehava uppdrag som ordförande i beskattningsnämnd i första instans i princip icke bör föreligga, varvid dock förutsättes, att det skall ankomma på Kungl. Maj:t att i varje särskilt fall pröva lämpligheten av anordningen.

Med hänsyn härtill hemställes,

att riksdagen måtte i samband med behandlingen av förutnämnda proposition besluta om sådan ändring i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag, att ovan angivna synpunkter bliva beaktade.

Stockholm den 30 oktober 1943.

L. Franzon.
